

F R I F A G B E V E G E L S E
organ for
Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nr. 10.

5. årgang.

16. mars 1945.

På vakt mot fiendens ødeleggingsplaner!

Vårt lands stilling i den gigantiske sluttkampen som nå utspilles i Europa er ganske eiendommelig: På den ene side er vårt store mål å få tyskerne ut av landet så snart som mulig. På den annen side er det inntil videre vår plikt å hindre dem i å forsterke andre frontavsnitt i Europa med tropper som de søker å trekke ut av Norge. Sabotasjegruppenes hensikt med aksjonene mot oljelagre, bilverksteder og jernbanelinjer har jo nettopp vært å hindre tyske troppeforflytninger i vårt land. Ikke minst for å spare norske liv er sabotørene betrodde disse oppgavene, som ellers måtte vært løst av allierte flystyrker. Aksjonene foregår etter ordre fra F.O. og den allierte overkommando. Sabotørene har derfor krav på all mulig støtte. Og de nordmenn som kan øke tyskernes transportvansker gjennom såkalt passiv sabotasje, må gjøre det.

Uansett om tyskerne fortsatt blir i Norge i samme antall som nå og uansett om de rømmer nye deler av landet eller ikke, så vil betydelige norske nasjonalverdier trues av ødelegging i den krigens slutfase som vi nå er inne i. Like sikkert som det idag er nødvendig med en omfattende sabotasje mot tyskkontrollerte bedrifter, kan det derfor imorgen bli nødvendig å verge norske verdier mot tilintetgjørelse fra tyskernes side. Hjemmefrontledelsen og Forsvarets Overkommando vil nok på dette som på andre områder sende ut paroler, og de må oppfattes som ordre. Men slike generelle ordre kan ikke alltid gå inn på alle detaljspørsmål og spørsmål av typisk lokal karakter. Under alle omstendigheter er det gunstig at arbeiderne seg imellom eller i samråd med arbeidsgiverne drøfter og tenker gjennom hvorledes de skal søke å mestre de forskjellige situasjoner som kan oppstå. Vi må ikke oppleve en Finmarkisering av hele Norge! På vakt mot fiendens ødeleggingsplaner!

Den faglige verdenskongress

Den faglige verdenskongress som ble holdt i London i februar, har vi enda ikke fått noe fullstendig referat av. Et par opplysninger kan vi gi på grunnlag av svenske pressmeldinger. Et av kongressens første vedtak var å innby finske og italienske fagforeningsfolk til å møte som representanter. Både finnene og italienerne kom pr. fly til kongressen og deltok i de videre forhandlinger.

Til å utrede spørsmålet om danningen av en ny fagforeningsinternasjonal ble det nedsatt en stor komite med medlemmer fra nesten alle de representerte land. En innstilling fra komiteen skal legges fram på en ny verdenskongress som skal holdes i Paris innen utgangen av 1945. Også komiteen skal ha sitt hovedkvarter i Paris - en beslutning som oppfattes som et slags mistillitsvotum til den gamle faginternasjonals ledelse, som har sitt sete i London. I en av kongressens resolusjoner går deltakerne entommig inn for 40-timers arbeidsuke uten lønnsøking og for øking av den materielle hjelpen til de befriede landene. -- Når det gjaldt krigen og fredsslutningen, sluttet kongressen seg helt til vedtaket på Jaltakonferansen, men går meget lenger i spørsmål som spesielt interesserer den internasjonale arbeiderbevegelse. Videre foreslår kongressen at fagbevegelsen representeres som rådgivende organisasjon på San-Fransisco konferansen. -- Når det gjaldt de tyske arbeiderne vedtok man blant annet at den internasjonale fagbevegelse må få anledning til å kontrollere arbeidsvilkårene til de tyskere som eventuelt blir utskrevet til gjenoppbyggingsarbeid i de krigsherjede land.

Diskusjonen om vepnet svensk intervensjon i Norge.

Da utenriksminister Günther før en tid siden ble interpellert i den svenske riksdag om den svenske regjering aktet å foreta seg noe i anledning de 34 dødsdømmene i Norge, svarte han bl.a.:

"Disse nye og opprørende voldshandlinger mot det norske folk, i forening med underretningene om de tyske troppers ødelegging av Nord-Norge, som synes å ha rammet hele området ned til Tromsø-distriktet, har vakt den største harm og avsky hos hele det svenske folk. Overfor det tiltakende voldsregime som den tyske okkupasjonsmakt og de norske quislinger synes å være like ansvarlige for, deler vi helt og holdent nordmennenes følelser. Både i Berlin og Oslo vet man dette. Man bør der også uten vanske forstå at svenskene, liksom nordmennene, spør seg selv om en fortsettelse av voldshandlingene mot det norske folk, og om en videre ødelegging av landet er sannsynlig, samt at vi må anse dette spørsmålet for å være av stor betydning også for Sverige." Morgentidningen (tidl. Social-Demokraten) skriver i en kommentar til Günthers tale: "En slik situasjon kan kanskje inntra da en politibetonet svensk aksjon kan bli nødvendig for å hindre en total ødelegging. Skulle den norske regjering og hjemmefronten komme til den konklusjon at en svensk hjelp bør foresøkes rekvirert, kan man sannsynligvis regne med at det svenske standpunkt blir tatt opp til ny drøfting". - Stockholms-tidningen skriver: "At utenriksministeren idag ikke vil komme inn på spørsmålet om eventuelle svenske forholderegler, er selvsagt. Den advarsel som ligger i hans uttalelse bør imidlertid være tydelig nok. Bak den står hele regjeringen og hele det svenske folk." - Aftontidningen: "Svaret kan tolkes slik at regjeringen ikke ønsker det utelukket at Sverige kan komme til å bidra til å pacifisere Norge. Hvilke former en slik aksjon kan få, er det på det nåværende tidspunkt for tidlig å avgjøre. En forutsetning er det imidlertid at den skal lindre og forkorte nordmennenes inferno." --- Stert sett i samme retning skriver hele den svenske presse.

Danmark og Norges kamp.

Lederen for den danske utefront, Christmas Møller, var forleden i Stockholm og ble da intervjuet av det norske tidsskriftet "Avisutdrag". I en uttalelse hvor han bringer en hilsen til den norske hjemmefront, sier han: "Norge har ved sin krig og sin hjemmefronts kamp vunnet seg første-plassen i Norden, og hele verden vet hvilken uvurderlig innsats Norge har ytet".

Christmas Møllers uttalelse er både gladelig og smigrende. Imidlertid kan vi ikke være enig i at Norge skal plasseres på noen første-plass foran Danmark. Når vi kom før med i en aktiv kamp mot tyskerne, skyldtes det jo at begivenhetene i forbindelse med det tyske overfall og tyskernes senere okkupasjonspolitikk artet seg forskjellig i de to land. - De nordmenn som bestandig klager over for liten aktiv innsats her hjemme og gjerne peker på Danmark som et eksempel for oss, kan imidlertid uten skade notere seg Christmas Møllers ord.

Stemningen i Tyskland.

En svenske som har bodd mange år i Tyskland, vendte forleden tilbake til Sverige. Han forteller til "Dagens Nyheter":

"Ingen tysker tror lenger at krigen kan vinnes. En høyere tysk offiser sa til en av mine venner at krigen ville være slutt innen to måneder. Stemningen overfor nazismen og dens ledende menn har også forandret seg på en helt påfallende måte. Idag skjeller man åpent ut de ansvarlige. Heil Hitler hilsen er så godt som forsvunnet. - Helt Berlins sentrum er en eneste ruinhaug. Tar man sporvognen og reiser rundt i byen et par timers tid, så er det en sjeldenhet å finne et eller annet hus uskadt. Jeg forstår ikke hvor menneskene igrunden lever. - Flyktingene som flømmer inn over byen gjør heller ikke situasjonen bedre. De fleste som er kommet i det siste er fra Breslau, og disse er rene nervevrak og stiletter.

Frontsituasjonen.

Det er nå ca. 3 uker siden Eisenhower meddelte at vestfrontoffensivens første mål var å rense vestre Rhinbredd for fiender. Idag er dette målet nådd. Det er gått over all forventning raskt, og de allierte har allerede etablert et solidt bruhode på østre Rhinbredd. Vi må imidlertid regne med at det nå vil inntre en kortere oppladningspause før fremstøtet fortsetter. Dette av to årsaker: For det første greidde hovedmassen av de tyske tropper å trekke seg over Rhinen intakt. Von Rundstedt valgte ikke å ta hovedslaget på vestre Rhinbredd slik som de allierte ganske sikkert hadde regnet med og håpet på. Han foretrakk heller "å vinne tid". Selv om han for å oppnå dette måtte oppgi verdifulle befestninger og mengder av verdifullt materiell og etterlot seg tusener av drepte og fanger, må man regne med at hans armeer på østbredden er fullt kampdyktige når de blir reorganisert og supplert med reserver. Så medtatt som det tyske jernbanenett nå er vil det imidlertid bli meget følelig at Rhinen ikke lenger kan brukes som transportvei, og at de allierte allerede har avskåret autostradene Köln - Wiesbaden - Frankfurt. For det annet må de allierte ha tid til å utbygge forbindelsene over elva. Remagenbrua som de erobret uskadd, har en altfor liten kapasitet til å greie forsyningene alene. Det regnes med at det nå til mellom 20 og 50 pontongbruer for at tilførselene skal bli tilstrekkelige for en fortsatt alliert storoffensiv på østbredden. Flere slike bruer er imidlertid allerede slått over elva - den første var ferdig på 96 timer - så særlig lang tid vil det neppe gå før fronten ruller videre. Det er også høyst sannsynlig at nye overganger vil skje lenger nord fra Montgomerys oppladete avsnitt. - Hele Ruhrdistriktet er nå direkte truet og for en stor del allerede satt ut av spillet ved de alliertes flyangrep og artilleriild. - Det er nådd at Himmler har flyttet sitt hovedkvarter til Konstanz like ved den Sveitsiske grense.

Den strategiske situasjonen på østfronten har ikke endret seg meget i uken som gikk. I og med erobringen av Küstrin er stormen mot Berlin innvarslet, men det ser fremdeles ut som om Sjukevs operasjoner på nordfronten, i Stettinområdet, har større mål enn en blott og en bar flankesikring. Vi må derfor være forberedt på at utviklingen kan by på strategiske overraskelser. Paul Winterthons telegraferer fra Moskva at kampene om Küstrin var de nærreste som russerne hittil har utkjempet. Veien til Berlin vil sikkert bli fanatisk forsvart av tyskerne selv etter at dette viktige punkt er gått tapt, men det er et stort spørsmål om forsvaret her er tilstrekkelig utbygget til å oppholde russerne når fronten først kommer i bevegelse. Det er for øvrig ikke utelukket at russerne foretrekker å gjøre ende på motstanden i Königsberg, Danzig og Stettin før de samler seg om det endelige støt mot vest.

Vestfronten: Remagenbruhodet er nå utvidet til en lengde av 20 km. og en bredde på 12 km. og vokser for hver time etter som materiell og soldater strømmer over elva. Også i syd kan vi notere god fremgang. Amerikanerne står nå ca. 15 km. øst for Saarburg og er også her trengt dypt inn i Sigfriedlinjen. Bare de siste dagene er fangetallet i dette avsnittet kommet opp i ca. 15000. 7. apr; anse rykker mot Homburg og Zweibrücken. De allierte kastet onsdag for første gang 10 tons bomber over Vest-Tyskland. Disse har en lengde på 8 meter og en diameter på 1 meter og har en enorm skadevirkning.

Østfronten: Rokosovski konsentrerer seg fortsatt om slaget i Pommern og har god fremgang. Ringene om Königsberg og Danzig sluttet tettere for hver dag. Byene er helt i ruiner. Gdynia står for fall. Sjukev har helt innesluttet Stettin og byen ventes å falle med det første. Etter erobringen av Küstrin har han vesentlig foretatt lokale operasjoner av begrenset omfang på midtfronten. På Konjevavsnittet er det for øyeblikket relativt rolig, men lenger sør - på Malinowskis frontavsnitt er aktiviteten øket. Han har god fremgang ved Grane-elva og har tatt flere tusen fanger. Tyske motangrep ved Balatonsjøen er slått tilbake.

London melder at statsråd Hindahl har overtatt Arbeidsdepartementet og statsråd Sven Nielsen Handelsdepartementet.

Forsyninger til Nord-Norge.

Til den 8. februar 1945 er følgende forsyninger kommet til Nord-Norge: 129 tonn hermetisk kjøtt, 28 tonn tørrmelk, 737 tonn kjeke, 928 tonn mel, 201 tonn sukker, 76 tonn salt, 40 tonn kaffe, 2 tonn te, 3 tonn kål, 3 tonn gjær, 6 tonn tobakk og sigaretter, 27 tonn potetemesel, 11 tonn ost, 10 tonn erter, 1 tonn tørrete egg, 60 tonn kraftfor, 99 tonn høy, 1.045 tonn bensin, olje m.v. Videre 110 Nissen-hus, 25 3-tonns lastebiler og 169 tonn diverse husgeråd.

Farlig naboskap for Fossum.

Den tidligere kommunistiske leder for LO, Odd Fossum, hadde det en smule hett før han ble avsatt. Det viser seg nemlig at selveste Jonas Lie eller en av hans lakker var frampå og snuste litt i naboskapet hos Fossum og gjorde en forferdelig oppdagelse: Inne på et kontor hadde man funnet et bilde av kommunistene Sacco og Vanzetti! Det ble stor oppstandelse og Fossum måtte rykke ut og forsvare seg. Han forsikret at hans nyordnede LO var rent og uskyldig, men at det fatale bilde hang bak en dør i et kontor som LO ikke hadde noe med. Kontoret lå i andelsselskapet Youngsgjell som er atskilt fra Folkets Hus og som man ikke har kunnet nyordne. Siden Fossum ble avsatt har det visst vært meget vanskelig å finne en passende jobb for ham. Hvorfor ikke la ham få øve seg i å pokke stein.

Politimannen Sövik

er blitt leder av Sikkerhetspolitiet etter Marthinsen. Politifullmektig Krantz er oppnevnt som sjef for Statspolitiets Oslo-avd. og politiinspektør Sverre Martinius Johansen som sjef for Bergensavd.

Etter at slepebåtene i Fredrikstad var blitt ført til Sverige er det rekvirert 4 bevopnede hirdkarer til å følge med rutebåten "Svinesund" som går fra Halden til Hvaler.

Omfattende sabotasje mot jernbanene.

Natt til 15. mars ble det utført virkningsfulle sabotasjeaksjoner mot jernbanenettet i Østfold og Vestfold. I Østfold ble linjen brutt på en rekke steder mellom Aas og Kornsjø. Lokaltogene til Ski fortsetter som vanlig, men trafikken til de store Østfold-byene er stoppet. På Vestfoldbanen er skadene likeledes omfattende - foreløpige meldinger sier at trafikken syd for Drammen er innstillet. - For en tid siden ble det også utført nye effektive sprengninger av jernbanelinjen syd og nord for Trondheim. - Onsdag 14. ds. litt før kl. 10 om kvelden skjedde en voldsom eksplosjon på Jernbanetorget. Statsbanenes Administrasjonsbygning ble fullstendig rasert. Bygningen er kløvet i 2 deler. - Som enhver vet er hensikten med aksjonene å hindre eller forsinke tyskernes forsøk på å forsterke forsvaret av Tyskland med tropper fra Norge. Følgelig bidrar de til å forkorte krigen og okkupasjonen. Derfor må ingen gode nordmenn gi seg til å syte og klage om aksjonene skulle føre med seg små ulemper også for dem. (se for øvrig lederen).

Feilaktig fortolkning

De instruksjoner om arbeidsløshetsproblemet som vi har offentliggjort gir arbeiderne og arbeidsgiverne råd om hvorledes det best skal unngås at arbeiderne blir uten beskjeftigelse og inntekt. Vi har imidlertid allerede fått høre om et tilfelle hvor en arbeidsgiver har utnyttet siste avsnitt i de instruksene som gjelder arbeiderne, til å nekte å ta inn folk som var lovet arbeid. Det gjelder en større industribedrift hvis økonomiske stilling er meget god. Det avsnitt som bedriften har vist til gjelder spørsmålet om hvordan arbeidsgiverne formelt skal forholde seg ved oppsiing av arbeiderne. Arbeidsgiverne bør legge merke til at det uttrykkelig blir slått fast at oppsiing ikke må finne sted uten at spørsmålet på forhånd er klarlagt og diskutert med arbeiderne eller deres tillitsmenn. Å ofre flere ord på de bedriftsledere som vil bruke instruksene som påskudd til en arbeiderfiendtlig oppførsel, skulle ikke være nødvendig. De vil komme til å måtte stå til ansvar for sine gjerninger når de norske arbeiderne igjen står samlet i en